

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики
України

«___» _____ 2024 року №___

**Положення
про функціональну підсистему безпеки електроенергетичного та
ядерно-промислового комплексів єдиної державної системи
цивільного захисту**

1. Це Положення визначає основи створення функціональної підсистеми безпеки електроенергетичного та ядерно-промислового комплексів єдиної державної системи цивільного захисту (далі – функціональна підсистема), її склад, завдання та рівні.

2. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

об'єкти функціональної підсистеми – майно, території і об'єкти підприємств, установ та організацій електроенергетичного та ядерно-промислового комплексів, що належать до сфери управління Міністерства енергетики України та суб'єктів господарювання, визначених Кабінетом Міністрів України;

функціональна підсистема – складова частина єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять органи управління функціональної підсистеми та підпорядковані їм сили цивільного захисту, суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених в Кодексі цивільного захисту України (далі – Кодекс), Положенні про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11 (далі – Положення про ЄДСЦЗ).

3. Метою створення функціональної підсистеми є захист населення і об'єктів функціональної підсистеми від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, здійснення заходів цивільного захисту відповідного галузевого спрямування, зменшення матеріальних втрат у разі їх виникнення на об'єктах функціональної підсистеми, забезпечення готовності підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації.

4. Завданнями функціональної підсистеми є:

1) здійснення заходів цивільного захисту на об'єктах функціональної підсистеми;

2) забезпечення готовності підпорядкованих сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації на об'єктах функціональної підсистеми, здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій або небезпечних подій на об'єктах функціональної підсистеми;

3) організація та проведення моніторингу і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій та їх розвитку, визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

4) своєчасне і достовірне інформування заінтересованих органів виконавчої влади та населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

5) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

6) забезпечення планування заходів цивільного захисту;

7) організація та проведення навчань (тренувань) з підготовки органів управління функціональної підсистеми та підпорядкованих їм сил цивільного захисту;

8) розроблення та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення сталого функціонування об'єктів функціональної підсистеми в особливий період;

9) навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації на об'єктах функціональної підсистеми;

10) здійснення заходів щодо укриття працівників об'єктів функціональної підсистеми у захисних спорудах цивільного захисту;

11) розроблення та забезпечення виконання галузевих програм та планів з питань цивільного захисту;

12) створення, раціональне збереження і використання резерву матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

13) забезпечення підготовки керівного складу об'єктів функціональної підсистеми до дій у разі мобілізації та виконання завдань цивільного захисту у воєнний час з урахуванням норм міжнародного гуманітарного права у відповідних закладах освіти ДСНС;

14) здійснення заходів щодо забезпечення готовності до ліквідації аварій на ядерних установках, об'єктах, призначених для поводження з радіоактивними відходами, джерелах іонізуючого випромінювання;

15) інші завдання, визначені законодавством України.

5. Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою здійснюється Міністром енергетики України.

6. До складу функціональної підсистеми входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту у сфері електроенергетичного та ядерно-промислового комплексів.

7. Управління функціональною підсистемою здійснюють:

1) на державному рівні – Міністерство енергетики України, відділ промислової безпеки, протиаварійного, протипожежного та цивільного захисту Управління охорони праці, промислової безпеки, цивільного захисту та соціальної політики;

2) на об'єктовому рівні – керівники об'єктів функціональної підсистеми, їх структурні підрозділи (посадові особи) з питань цивільного захисту.

8. Для забезпечення управління, координації дій органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, здійснення цілодобового чергування і забезпечення збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про обстановку функціонують:

1) на державному рівні – група оперативного інформування Міністерства енергетики України;

2) на об'єктовому рівні – чергові (диспетчерські) служби об'єктів функціональної підсистеми (у разі їх утворення).

Для забезпечення сталого управління у сфері електроенергетичного та ядерно-промислового комплексів та реалізації функцій, передбачених на особливий період, Міністерством енергетики України використовується державна система пунктів управління.

9. Для управління функціональною підсистемою використовуються електронні комунікаційні мережі загального користування і спеціального призначення, а також державна система урядового зв'язку.

10. До сил цивільного захисту функціональної підсистеми входять: спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби; об'єктові аварійно-рятувальні служби (у разі їх утворення); об'єктові формування цивільного захисту; галузева спеціалізована служба цивільного захисту енергетики; об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту (у разі їх утворення); державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону (у разі наявності);

добровільні формування цивільного захисту.

11. Режими функціонування функціональної підсистеми встановлюються відповідно до статей 11–15 Кодексу, заходи з їх реалізації визначаються відповідно до Положення про ЄДСЦЗ.

Режим підвищеної готовності та режим надзвичайної ситуації для функціональної підсистеми встановлюється:

за рішенням Кабінету Міністрів України – для єдиної державної системи цивільного захисту в повному обсязі або частково для кількох окремих її функціональних підсистем;

за рішенням Міністерства енергетики України – для функціональної підсистеми.

12. Основними завданнями, що виконуються функціональною підсистемою у відповідних режимах функціонування, є:

1) у режимі повсякденного функціонування:

підтримання готовності до негайного використання людських та матеріально-технічних ресурсів для зменшення збитків у разі виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми і зменшення можливих збитків;

здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми, забезпечення безпеки та захисту населення і територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми;

забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми до дій за призначенням;

організація підготовки фахівців цивільного захисту, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо цивільного захисту, навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

підтримання в готовності систем оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

здійснення інших заходів відповідно до функціонального призначення підсистеми;

2) у режимі підвищеної готовності:

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також працівників об'єктів функціональної підсистеми про загрозу виникнення надзвичайної ситуації та інформування їх про дії у можливій зоні надзвичайної ситуації;

формування оперативних груп для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

уточнення та здійснення заходів щодо захисту населення і територій, працівників об'єктів функціональної підсистеми від можливих надзвичайних ситуацій на них;

приведення у готовність наявних сил і засобів цивільного захисту, залучення (у разі потреби) додаткових сил і засобів цивільного захисту;

цілодобове чергування (за потреби) членів оперативних груп;

посилення спостереження та контролю за ситуацією на територіях відповідно до функціонального призначення підсистеми;

здійснення інших заходів відповідно до функціонального призначення підсистеми;

3) у режимі надзвичайної ситуації:

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також населення про виникнення надзвичайної ситуації на об'єктах функціональної підсистеми та інформування його про дії в умовах такої ситуації;

введення в дію відповідних планів реагування на надзвичайні ситуації;

призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

визначення меж зони надзвичайної ситуації;

здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків;

організація та проведення робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, залучення для цього необхідних сил і засобів функціональної підсистеми;

організація та здійснення (у разі потреби) евакуаційних заходів працівників об'єктів функціональної підсистеми, матеріальних та культурних цінностей;

організація та здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту працівників об'єктів функціональної підсистеми від наслідків надзвичайної ситуації;

здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації та обстановкою на об'єктах функціональної підсистеми і прилеглих до них територіях;

інформування органів управління цивільного захисту та населення про розвиток надзвичайної ситуації на об'єктах функціональної підсистеми та заходи, що здійснюються для ліквідації її наслідків;

здійснення інших заходів відповідно до функціонального призначення підсистеми.

13. В особливий період функціональна підсистема здійснює заходи відповідно до вимог Конституції України, Кодексу та з урахуванням особливостей, що визначаються Законами України «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», іншими

нормативно-правовими актами України, планом цивільного захисту Міністерства енергетики України на особливий період та планами цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми на особливий період.

До основних заходів, що здійснюються в разі переведення функціональної підсистеми з режиму функціонування в мирний час на режим функціонування в особливий період у період воєнного стану, залежно від встановленого ступеня готовності, відносяться:

оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми;

введення в дію та реалізація планів цивільного захисту на особливий період;

приведення органів управління та сил цивільного захисту, пунктів управління, систем зв'язку та оповіщення функціональної підсистеми у готовність до дій в умовах особливого періоду;

уточнення можливої обстановки та розрахунків сил і засобів, які будуть залучатися до здійснення заходів, передбачених планами цивільного захисту на особливий період;

організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникли внаслідок воєнних (бойових) дій, зокрема із застосуванням засобів ураження на об'єктах функціональної підсистеми;

уточнення потреби в захисних спорудах для укриття персоналу об'єктів функціональної підсистеми та приведення в готовність усіх об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, забезпечення цілодобового доступу до таких об'єктів;

організація будівництва захисних споруд цивільного захисту, споруд подвійного призначення та виготовлення (монтажу) первинних (мобільних) і облаштування найпростіших укриттів, а також (у разі потреби) відновлення пошкоджених (зруйнованих) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту;

приведення в готовність до виконання завдань за призначенням формувань, які здійснюють радіаційне та хімічне спостереження (розрахунково-аналітичні групи, пости радіаційного і хімічного спостереження, диспетчерські служби), здійснення постійного радіаційного та хімічного спостереження;

здійснення заходів щодо зменшення обсягу запасів небезпечних хімічних речовин на об'єктах функціональної підсистеми та проведення підготовки до зменшення обсягів запасів вибухо- і пожежонебезпечних речовин на об'єктах підвищеної безпеки;

здійснення заходів із забезпечення сталої роботи або безаварійної зупинки суб'єктів господарювання, забезпечення живучості об'єктів критичної інфраструктури, призначених для життєзабезпечення населення;

призначення на посади та звільнення з посад керівників і фахівців органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми відповідно до

плану заміщення військовозобов'язаних, які у зв'язку з мобілізацією підлягають призову до Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України;

здійснення заходів щодо підвищення рівня протипожежного захисту на об'єктах функціональної підсистеми;

уточнення розподілу персоналу об'єктів функціональної підсистеми та населення для укриття в захисних спорудах цивільного захисту, який доводиться до персоналу та населення;

приведення в готовність до дій за призначенням спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми;

видача засобів індивідуального захисту органів дихання населенню та органам управління цивільного захисту, а також засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю особовому складу сил цивільного захисту функціональної підсистеми;

підготовка до роботи органів з евакуації, уточнення документації щодо організації та проведення евакуації персоналу об'єктів функціональної підсистеми та матеріальних і культурних цінностей;

проведення (у разі потреби) за окремим рішенням Кабінету Міністрів України, відповідних місцевих органів виконавчої влади (військових адміністрацій у разі їх утворення) евакуації персоналу та матеріальних і культурних цінностей об'єктів функціональної підсистеми з районів можливих бойових дій у безпечні райони;

здійснення заходів щодо підвищення живучості об'єктів критичної інфраструктури сфери життєзабезпечення населення;

видача особовому складу органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми посвідчень особи для персоналу цивільної оборони (цивільного захисту) міжнародного зразка;

нанесення (оновлення) на будівлі, споруди, транспортні засоби, спеціальну та іншу техніку, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідних розпізнавальних знаків (емблем);

переведення органів управління і сил цивільного захисту функціональної підсистеми на штати воєнного часу;

здійснення заходів із забезпечення захисту джерел водопостачання;

організація здійснення інженерно-технічних заходів цивільного захисту для забезпечення захисту населення і територій;

виконання інших завдань та заходів, передбачених планом цивільного захисту Міністерства енергетики України на особливий період та планами цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми на особливий період.

Додатковими завданнями функціональної підсистеми у відбудовний період є:

виконання мобілізаційних завдань у межах цільової мобілізації для ліквідації наслідків ведення воєнних дій та надзвичайних ситуацій;

ліквідація наслідків воєнних дій на об'єктах функціональної підсистеми та участь у ліквідації таких наслідків у населених пунктах і на територіях, що зазнали впливу засобів ураження;

участь у заходах для відновлення об'єктів критичної інфраструктури сфери життєзабезпечення населення;

участь у визначенні населених пунктів та районів, об'єктів функціональної підсистеми, що потребують проведення гуманітарного розмінування, маркування небезпечних ділянок, проведення очищення (розмінування) території, об'єктів функціональної підсистеми;

залучення до ліквідації наслідків ведення воєнних дій та надзвичайних ситуацій міжнародної допомоги;

відновлення (у разі потреби) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, що зазнали руйнувань або пошкоджень.

14. Функціональна підсистема провадить свою діяльність відповідно до плану основних заходів цивільного захисту Міністерства енергетики України на рік. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації відповідного рівня.

15. На об'єктах підвищеної небезпеки розробляються плани локалізації і ліквідації наслідків аварій на таких об'єктах.

16. Заходи цивільного захисту в особливий період здійснюються відповідно до плану цивільного захисту Міністерства енергетики України на особливий період та планів цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми на особливий період.

17. Заходи щодо цільової мобілізації передбачаються у відповідних мобілізаційних планах.

18. План цивільного захисту Міністерства енергетики України на особливий період, плани цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми на особливий період, план основних заходів цивільного захисту Міністерства енергетики України на відповідний рік, плани реагування на надзвичайні ситуації відповідного рівня, плани локалізації і ліквідації наслідків аварій та заходи щодо цільової мобілізації, які передбачаються у відповідних мобілізаційних планах, розробляються та затверджуються відповідно до Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 року № 626.

19. Керівництво проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня на об'єктах функціональної підсистеми та управління силами цивільного захисту функціональної підсистеми, що залучаються до таких робіт, та діяльність

керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації здійснюються відповідно до вимог статті 75 Кодексу.

20. Для безпосередньої організації та координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня на об'єктах функціональної підсистеми утворюється штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Рішення про утворення та ліквідацію штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, його склад приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

21. Роботи, пов'язані з реагуванням на надзвичайну ситуацію об'єктового рівня або усуненням загрози її виникнення, виконують сили цивільного захисту об'єкта функціональної підсистеми, де виникла така ситуація, з наданням їм необхідної допомоги силами цивільного захисту функціональної підсистеми.

У разі виникнення надзвичайної ситуації місцевого, регіонального та державного рівня до виконання цих робіт залучаються сили цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи, її ланки, субланки.

Залучення сил цивільного захисту до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється відповідно до вимог статті 77 Кодексу.

Залучення сил цивільного захисту до проведення заходів цивільного захисту в особливий період здійснюється згідно з планом цивільного захисту Міністерства енергетики України на особливий період та планами цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми на особливий період.

22. До робіт із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми та ліквідації їх наслідків можуть залучатися на добровільних або договірних засадах громадські організації за наявності в учасників, які залучаються до таких робіт, відповідного рівня підготовки.

23. Сили цивільного захисту функціональної підсистеми забезпечуються засобами цивільного захисту з урахуванням необхідності проведення робіт в автономному режимі протягом не менше трьох діб.

24. З метою своєчасного запобігання і ефективного реагування на надзвичайні ситуації організовується взаємодія органів управління функціональної підсистеми з органами управління інших функціональних підсистем та територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту.

Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та під час ліквідації їх наслідків організовується через спеціально призначені оперативні групи або представників відповідних

центральных та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які залучаються до здійснення таких заходів. Повноваження зазначених оперативних груп або представників визначаються відповідними центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування.

25. Забезпечення фінансування функціональної підсистеми, як складової єдиної державної системи цивільного захисту, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел.

**Начальник Управління
охорони праці, промислової
безпеки, цивільного захисту
та соціальної політики**

Ігор ЯЩЕНКО